

Henny Langeveld

Henny Langeveld werkte van 1963 tot 1973 aan de sociale faculteit, eerst als lector en later als hoogleraar empirische sociologie. In 1989 keerde zij terug als hoogleraar emancipatievraagstukken.

HENNY LANGEVELD

Lange tijd liep de loopbaan van Henny Langeveld parallel aan die van Jacques van Doorn. Beiden studeerden na de oorlog sociografie in Amsterdam, waar ze in hetzelfde dispuut zaten, en beiden werkten in de jaren vijftig aan het Isonovo, het Instituut voor het Sociaal Onderzoek van het Nederlandse Volk. Langeveld ontwikkelde zich daar tot allround onderzoekster. 'Ik deed onderzoek naar alles wat mij werd aangeboden, onder meer naar publiek, kunst en cultuurspreiding, de watersnood van 1953 en migratie. Het Isonovo was een heel goede leerschool. Er zaten veel mensen die later hoogleraar zijn geworden, zoals Cor Lammers en Guus ter Hoeven.' Na het Isonovo volgde Langeveld begin jaren zestig Van Doorn naar de NEH in Rotterdam. Ze maakte de oprichting en uitbouw van de sociale faculteit van nabij mee. 'Van Doorn had een samenhangend concept van de faculteit, maar het ontbrak hem aan de mogelijkheid de organisatie ervan strak in de hand te houden. De faculteit groeide en er kwamen steeds meer mensen bij met hun eigen ideeën die de oorspronkelijke opzet van een geïntegreerd vakkenpakket vertroebelden. Ook ik heb dingen doorgedrukt die achteraf gezien niet hadden gemoeten.' Langeveld doceerde methoden en technieken van sociaal-wetenschappelijk onderzoek en achtte een zekere

mate van onderwijs in de statistiek onmisbaar. Zij vond dat zij die kennis zelf niet voldoende in huis had en trok iemand van buiten aan. 'Maar zo'n zelfstandige status leidt altijd tot een onbedoeld sterke uitbreiding van een vak. Ik heb het er van tevoren nog met Van Doorn over gehad. Hij zette er wel vraagtekens bij maar had geen andere suggesties. Zelf wist ik ook niet goed hoe ik statistiek een bescheiden plaats in de opleiding moest geven. Het was het manco van de beginfase die vele docenten zullen hebben ervaren.'

In 1969 werd Langeveld benoemd tot hoogleraar in de empirische sociologie. Zij was daarmee de eerste vrouwelijke hoogleraar aan de NEH. Achteraf gezien een historisch moment, maar toentertijd werd er nauwelijks aandacht aan besteed. 'De hogeschool was – en hetzelfde schijnt nog steeds te gelden voor de Erasmus Universiteit – een mannenbolwerk. Vandaar ook dat niemand echt geneigd was hier uitgebreid bij stil te staan. Mijn benoeming verliep redelijk geruisloos. Op de faculteit kreeg ik ook geen noemenswaardige reacties. Dat vond ik ook prima. Zo bijzonder was het nu ook weer niet. Bijzonder was het feit dat ik eerst als lector werd aangenomen, terwijl veel mannelijke collega's direct al hoogleraar werden. Hier is discriminatie niet afwezig geweest.'

Het jaar waarin Langeveld hoogleraar werd nam het studentenoproer in Nederland steeds grotere vormen aan. Op de hogeschool bleef het relatief rustig. ‘Ze spraken wel van een revolutie, maar zo veel gebeurde er in Rotterdam nu ook weer niet. Ik heb er eigenlijk nooit last van gehad. Ik vond ook dat de studenten in meerdere opzichten wel gelijk hadden. Ze wilden bijvoorbeeld dat de docenten eens per jaar werden getoetst op hun manier van college geven. Dat vond ik vrij normaal. Ik had ook geen moeite met hun roep om meer inspraak en ook niet met hun verzoek om een vrije variant in te voeren, al hadden de studenten totaal geen idee dat hier allerlei haken en ogen aanzaten. Mijn begrip voor de studenten hield op toen ze voorstelden om voortaan de cijfers

‘STUDENTEN SPRAKEN VAN EEN REVOLUTIE, MAAR ZO VEEL GEBEURDE IN ROTTERDAM NU OOK WEER NIET’

gezamenlijk vast te stellen. Hoogleraren kunnen ook nog wat van de studenten leren, zeiden ze dan. Kom nou! Het hele projectonderwijs was ook iets onhaalbaars natuurlijk. De hele doctoraalstudie moest in één project worden gegoten. Dat is compleet mislukt. Binnen korte tijd zagen die studenten – dat waren geen domme jongens natuurlijk – ook wel in dat het niet werkte.’

Door begrip te tonen voor de wensen van de studenten werd Langeveld door sommige collega's wel verweten gemene zaak men hen te maken. ‘Terwijl ik juist vond dat de meeste docenten veel te bang waren voor de studenten, belachelijk! Dat projectonderwijs is er uiteindelijk ook doorgekomen omdat de hoogleraren zich zo angstig gedroegen. Er werd ook zo veel overlegd en zo lang vergaderd. Ik kon mijn aandacht er maar moeilijk bijhouden en dacht telkens: ‘waar gaat dit nu allemaal over?’ Maar goed, we moeten niet overdrijven. Eigenlijk liep de opleiding vrij

goed. De studenten kregen onderwijs, studeerden af en kregen banen.’

Gaandeweg haar hoogleraarschap raakte Langeveld steeds meer geïnteresseerd in de kwestie ‘hoe sociologisch onderzoek te doen waar je beleidsmatig wat aan hebt’. Dat lag geheel in de lijn van de Rotterdamse formule en in die van haar leerstoel empirische sociologie. Maar Langeveld kon hier pas mee uit de voeten toen zij in 1973 de faculteit verruilde voor de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid. Zij bleef tien jaar lid. Langeveld: ‘Het boeiende was dat je daar gericht onderzoek deed in samenwerking met mensen uit andere disciplines. Dat was eigenlijk ook de doelstelling van de hogeschool voor maatschappijwetenschappen, maar daar was niet veel van

terecht gekomen. Bij de WRR heb ik het juist om die reden ontzettend naar mijn zin gehad. We deden zeer divers onderzoek, bijvoorbeeld naar sociale gelijkheid, immigratie, welzijnsbeleid en de verzorgingsstaat. In het begin in opdracht van het kabinet Den Uyl, later voor Van Agt. Ik heb er erg veel geleerd.’

In 1986 keerde Langeveld terug naar de Erasmus Universiteit. Zij werd benoemd tot hoogleraar emancipatievraagstukken, één van de vele onderzoeksterreinen waarop zij zich had gespecialiseerd. In 1969 verscheen al haar boek *Vrouw, beroep en maatschappij. Analyse van een vertraagde emancipatie*. Sindsdien volgden nog vele artikelen en lezingen. Tot haar verbazing vond Langeveld de eerste paar jaar onderdak bij de faculteit wijsbegeerte. Waarom weet zij nog steeds niet. ‘Zeker omdat ze daar een kamertje over hadden ofzo. Eigenlijk was er aan de Erasmus Universiteit helemaal geen interesse voor

emancipatievraagstukken. Ik kreeg ook geen geld.

Als ik onderzoek wilde doen moest ik het zelf zien te financieren. Ik had dat nog nooit gedaan, maar had er eigenlijk wel plezier in, ook al zaten er veel flut-onderzoekjes tussen die we wel moesten aannemen om geld te verdienen. Prettig was het contact met de gemeente Rotterdam, waarvan we ook opdrachten kregen. Het ging vaak om heel praktisch onderzoek op het gebied van arbeidsvraagstukken.’

Langeveld had het slecht naar haar zin bij de filosofen, van wie zij weinig waardering kreeg voor haar werk. In 1989 maakte ze alsnog de overstap naar de sociale faculteit. Langeveld keerde terug op het oude nest. ‘Er was weinig veranderd. De faculteit bestond nog altijd uit een groep hoogleraren die vooral op hun eigen werk gericht waren. Het ontbrak nog steeds aan samenhang, in verschillende opzichten.’ In 1991 nam Langeveld voorgoed afscheid en nam Anneke van Doorne-Huiskes haar leerstoel over. ‘Zij heeft er voor geknokt om emancipatievraagstukken een vast onderdeel te laten worden op de faculteit. Dat is goed gelukt geloof ik.’